

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 49

Tallinn, 13. detsembril 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Meie jahinduse areng	876
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja töölolu 1. XI 1938. a.	879
Raudteetegevus oktoobris 1938	883
LAEVANDUS	
Prahiturg	884
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	885
Põllumajanduslik väljavedu	886
Kaseiniturg	886
Peekoniturg	886
Tapaloomade ja lihaturg	886
Toornahkade turg	887
Kenamunaturg	887
Piimaturg	888
Teraviljaturg	888
Linaturg	888
Kartuliturg	889
Aedviljaturg	889
Kalaturg	890
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	891
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Läti ja Briti majanduslikud suhted	892
Kes ostab enam masinaid?	892
Uus aktsiaselts „Apavi“ (jalatsid)	892
Riia tarvitaajateühisuse „Vienība“ poolt korraldatud „Koostööpäev“	893
Kaupade hinnad ja indeksid Leedus	893
Itaalia tekstiilitööstus ja Ameerika uued sünteeti- lised kiud „Nylon“ ja „Vinyon“	894
Palestiina väliskaubandus	894

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>Development of Game Keeping and Shooting in Estonia</i>	876
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Industrial Enterprises and Employment on Nov., 1938 Railways in October, 1938</i>	879 883
SHIPPING	
<i>Freight Market</i>	884
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	885
<i>Exports of Agricultural Products</i>	886
<i>Casene Market</i>	886
<i>Bacon Market</i>	886
<i>Cattle and Meat Market</i>	886
<i>Rawhide Market</i>	887
<i>Egg Market</i>	887
<i>Milk Market</i>	888
<i>Grain Market</i>	888
<i>Flax Market</i>	888
<i>Potato Market</i>	889
<i>Vegetable Market</i>	889
<i>Fish Market</i>	890
INFORMATION PART	
<i>Eesti Panga (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	891
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Letto-British Trade Relations</i>	892
<i>Who Buys Machines?</i>	892
<i>New Joint Stock Company „Apavi“ (Footwear)</i>	892
<i>„Cooperation Week“ Organized by Riga Cooperati- ve Society „Vienība“</i>	893
<i>Commodity Price Indexes in Lithuania</i>	893
<i>Italian Textile Industry, and U. S. New Synthetic Fibres „Nylon“ and „Vinyon“</i>	894
<i>Foreign Trade of Palestine</i>	894

PÖLLUMAJANDUS

MEIE JAHINDUSE ARERNG.

DEVELOPMENT OF GAME KEEPING AND SHOOTING IN ESTONIA.

Kasulikkude jahiloomade ja lindude arvulisel kindlaksmääramisel 1925. a. selgus, et meie metsades elutses ainult umbes 25 põtra, 3800 metskitse ja 1000 mõtust. Tähtsaimaid põhjusi, mis takistas nende jõudsat juurdekasvu, olid metsades ümberhulkuvad kassid ja koerad, liiga pikad jahipidamis- ja lühikesed kaitseajad ning suurenenud kahjulike jahiloomade ja lindude arv.

Nende pahede kõrvaldamiseks asuti eeskätt uue ajakohase jahiseaduse väljatöötamisele. Samal ajal pandi kehtima riigile kuuluvail maa-aladel ja veekogudel jahipidamise alal kindel kord. Isikud, kes soovisid riigimetsades pidada jahti, pidid kehtivast korrast pidama täpsalt kinni.

Riigimetsas jahti-alal kehtivast korrast kõrvalekaldujaile või rikkujaile ei uuendatud jahiluba.

Metsaosades, kuhu sala- ja röövküttimisest oli jäänud järele põtru ja metskitse, keelati jahipidamine. Säärased metsad määrati jahiloomade ja lindude hoiumetsadeks. Metsaosades, kus metskitised alatiselt elutsesid ja asusid mõtuste pesitsemis- ja mänguplat-sid, keelati jahipidamine hagijatega, et mitte häirida nende rahulikkku sigimist ja pesitsemist.

Ka riigimetsaosade jahtiõiguse rentimisel määrati teatav osa jahiloomade ja lindude reservaadiks, kus jahtiõiguse kasustaja oli kohustatud hoolitsema jahiloomade ja lindude toitmise eest, korraldama neile kaitset ja hävitama kahjulikeks tunnustatud ulukeid, hulkuvaid koeri ja kasse. Jahipidamine sääraseis metsaosades kasulikeks tunnustatud ulukeile oli keelatud.

Jahiloomade ja lindude hoiumetsade pindala ületas 1929. a. 150 000 ha. Röövlindude rohkuse tõttu tehti kõigile kohustavaks riigimetsades aasta-jahilubadega jahipidajaile või neile, kes rentisid riigimetsi jahipidamiseks, röövlindude hävitamine. Et riigi poolt jahimajanduse korraldamiseks ja arendamiseks määratud summad ei võimaldanud röövlindude hävitamise eest rahalise tasu maksmist ja see kulus peamiselt talviseks metsloomade

toitlustamiseks, korraldati röövlindude hävitamiseks võistlusi, millised andsid väga häid tulemusi. Neil võistlusil hävitati meie metsadest igal aastal tuhandeid igasugu kahjulikke kullilisi ja teisi röövlinde. Võistluste auhindadeks olid peamiselt jahipidamisabinõud ja -laskeriistad.

Üldiselt pöörati jahimajapidamise korraldamisele ja metsloomade toitlustamisele aasta-aastalt enam tähelepanu. Nii hakati kasvatama eeskätt jahihoiumetsadeks tunnustatud kohtades, metsasihtidel ja metsa sees kasustamata seisvail maalapikestel loomakapsaid ja teisi metsloomade toitmiseks kõlblikke taimi. Asutati ka söödapõlde, kuhu külvati jaanirukist ja teisi vajalikke taimi. Üldiste tähelepanekute järgi muutusid need metsloomad, keda seks kasvatatud taimedega talvel toideti, vastupidavamaks haiguste vastu. Neis rajoones tuli ette ka vähem metskitsete hukkumisi, eriti talvel sügava lumega metsaosades; kus metskitsete toitlustamiseks kasustati vaid heinu, tuli metskitsete hukkumisi talvel ette palju tihemini; ka lõppes neid mõnel talvel rohkesti haiguste tagajärjel.

Samal ajal, kui talvisele metsloomade toitlustamisele pandi rõhku, võeti tarvitusele kõik abinõud ka salaküttide tõrjeks ning hulkuvate kasside ja koerte hävitamiseks.

Riigimetsaametnikele tehti ülesandeks, et nad energiliselt võitleksid salaküttimise vastu ja kõik võimalused kasustaksid nende tabamiseks. Samuti tehti metsaametnikele ülesandeks hulkuvate kasside ja koerte ning kahjulikeks tunnustatud kulliliste ja teiste röövlindude hävitamine.

Seega on metsaametnikud hävitanud jahimajandusele kahjulikke linde sundnormina. Ei saa aga jätta märkimata, et igal aastal hävitavad nad hulgaliselt kanakulle, raudkulle, rabapistrikke ja kevadisel mõtusemänguhooajal mõtusemängu koha ümbruses ka kassikulle rahalise preemia saamiseks. Nii on kolme viimase aasta jooksul, mil jahikapitalist makstakse kahjulike kulliliste hävitamise eest rahalist preemiat, metsaametnikud

selle saamiseks hävitanud 1828 kanakulli, 102 rabapistrikku, 1306 raudkulli ja 4 kassikulli. Arvestades, et peale metsaametnike on kohustatud röövlindude hävitama jahioiguse rentnikud ja teised jahisportlased — riigimetsa jahioiguse kasustajad ning jahioorganisatsioonide liikmeskonda kuuluvad jahisportlased organisatsioonide poolt kindlaksmääratud arvul, võib arvata, et vabariigi algusest senini hävitatud röövlindude arv tõuseb kahtlemata mitmesajatuhandele.

Möödunud 10 aasta jooksul (1927—37) on metsaametnikud hävitanud mitmesuguseid kahjulikke linde ja kullilisi ning nende mune järgmiselt:

	Vares <i>Crows</i>	Harakas <i>Magpies</i>	Pasknäär <i>Choughs</i>	Raudkull <i>Common Sparrow-larks</i>	Rabapistrikk <i>Falcon</i>	Kanakull <i>Hen-larks</i>	Muud kullid <i>Other Bird of Prey</i>
1937 . . .	4 390	1 769	2 904	424	38	640	300
1936 . . .	3 632	1 649	2 899	446	66	665	238
1935 . . .	5 910	2 638	3 251	476	55	707	226
1934 . . .	3 561	1 313	3 371	416	52	701	131
1933 . . .	4 598	1 615	3 205	454	60	581	140
1932 . . .	4 406	1 855	3 273	383	95	574	117
1931 . . .	4 750	1 898	3 583	385	101	513	113
1930 . . .	12 435	4 227	4 693	828	421	1 230	248
1929 . . .	11 631	3 985	4 632	792	343	1 149	126
1928 . . .	12 830	3 898	5 106	1 223	233	825	200
1927 . . .	9 912	5 636	5 660	1 049	240	1 450	168

Kokku —
Total . . . 78 065 30 533 42 582 6 881 1 704 9 035 2 007

Loomulikult omab säärane röövlindude massiline hävitamine jahimajapidamises väga suurt tähtsust, sest hävitab ju iga üksik kulliline aasta jooksul meie metsadest palju kasulikke jahilinde ja väiksemaid jahiloomi.

Peale laskeriistade, kulliraudade ja röövlinnupesade hävitamise kasustati röövlindude hävitamiseks väga heade tulemustega ühe meie riigi metsaametniku poolt konstrueeritud kullipüügist. Sama kullipüügist osutus ka eriliseks huviohjektsiks Berliinis 1937. a. korraldatud rahvusvahelisel jahinäitusel. Püügist kasustamise tulemusest nähtub, et sellega on kolme viimase aasta jooksul ühes metskonnas püütud kinni 207 kanakulli, 8 rabapistrikku ja 67 raudkulli, mis annab küllalt kujuka pildi meie metsades elutsevate röövlindude rohkusest.

1934. a. uue Jahiseadusega kehtimapanud jahikaitseageade pikendamine, jahipidamisvõimaluste piiramine ja salaküttimise eest määratavad suuremad karistusnormid andsid juba ühe aasta jooksul häid tulemusi, mis nähtub sellest, et 1933/34. a. leidis aset omavõllisi jahipidamisi 262, kuid 1934/35. a. vaid 188. Ka ei saa jätta märkimata, et Jahiseaduse kehtimahakkamise ajast on meie metsades elutsevate jahiloomade ja lindude arv kasvanud palju jõudsamalt. Metsloomade ja -lindude arvulise suurenemise peapõhjuseks on olnud kahtlemata nende eest hoolitsemine, sest jahikapitalis seks ettenähtud summad võimaldavad nende talvist toitlustamist ja kaitset nüüd paremini korraldada. Ka uue Jahiseadusega kehtimapanud mitmesugused kitsendused jahipidamise alal on seks aidanud väga palju kaasa. Samuti jahisaagi ja -saadustega kauplemise osaline keeld ja kauplemise juures sunduslik registreerimine pidamine pidurdab teatavasse liiki kidesse kuuluvate jahiloomade ja lindude laskmist. Eriti paistab see silma võrreldes 1933. a. talvel korraldatud metsloomade loendamisel saadud andmeid 1937. a-ga.

Üldise ülevaate riigimetsades elutsevaist suuremaist metsloomadest annab meile iga ühe aasta korraldataval metsloomade loendusel saadud andmete alusel koostatud tabel.

Tabelis on näidatud alatiselt teatavais metsaosades elutsevad loomad. Peale alatisete loomade on veel lähikäivaid, keda tabelis ei ole näidatud:

	Põdrad <i>Deer</i>	Metskitsed <i>Roebucks</i>	Karud <i>Deer</i>	Hundid <i>Wolves</i>	Ivesed <i>Lynx</i>	Nugised <i>Tree-Martens</i>
1937 . . .	222	17 537	23	2	2	65
1935 . . .	216	12 564	25	—	7	55
1933 . . .	136	9 827	21	1	—	43
1931 . . .	121	9 505	18	—	2	62
1929 . . .	50	7 310	23	1	5	91
1927 . . .	32	6 619	15	2	12	163
1925 . . .	24	3 836	21	7	12	—

M ä r g e: Praegu meie metsades elutsevate metsloomade arv on tegelikult suurem tabelis näidatud arvust.

Juba 1931. a. talvel korraldatud metsloomade loendusel saadud andmeist selgub, et metskitsede arv riigimetsades on niivõrd suu-

renenud ja nende seas leidub sääraseid väiksemaid sokke, keda jahimajanduse huvides tuleks kõrvaldada nooremate seast. Sama aasta sokulaskmishooajal anti välja esimesed sokulaskmise eriload, arvult 49. Lasti vane- maid, haigeid ja puudulikult-arenenud sarvedega sokke, kes takistasid metskitsete juurdekasvu ja peletasid nooremaid sokke kitsetest oma riiukusega eemale.

Aastate järgi on sokulaskmistube antud välja järgmiselt:

1938	1624	sokule (neist eramaille 596 luba)
1937	974	" (" " 315 ")
1936	548	" (" " 159 ")
1935	270	" (" " 56 ")
1934	84	"
1933	80	"
1932	71	"
1931	49	"

Kokku: 8700 sokule (neist eramaille 1126 luba)

Kolme viimase aasta laskmistagajärgedest nähtub, et lastalubatud sokkudest saadi kätte:

1938	riigimetsadest	590	ja	eramailt	169	sokku
1937	"	324	"	"	89	"
1936	"	176	"	"	54	"

Kokku: riigimetsadest 990 ja eramailt 312 sokku

Lastud sokkudest jäi laskjalle kättesaamatuks 87. Neist leiti osa metsaametnike poolt metsast lõppenult ja jäeti toduks rebastele, kuna osa jäi täiesti leidmata.

Mõtuste laskmist hakati võimaldama soovijatele riigile kuuluvaist metsadest juba 1926. a. Mõtuste laskmist võimaldati ka enne Jahiseaduse kehtimahakkamist erilubadega kevadel — mänguhooajal, alates 2. apr. kuni 14. maini. Mõtuste laskmist võimaldati säärasteil mänguplatsidel, kus mängis üle kolme mõtusekuke ja kus laskmine jahimajapidamise huvidele ei osutunud kahjulikuks.

Kuna mõtuste laskmine nõuab vilumust ja jahilise hoolimatus võib mängule mõjuda halvavalt, on laskelubade andmisel kujunenud välja kindel kord, mille järgi hoolimatuile jahilistele, kes jahipidamise tingimusi täpselt ei täida, järgneval mõtuste mänguhooajal ei anta luba. Riigimetsas asuvail mõtuste mänguplatsidel mängivate mõtuste arvu suurenemisest ja lastud mõtuste arvust annab ülevaate tabel.

	Mõtuste mänguplatside arv	Number of Meeting Places for Black-cocks	Mängivate mõtuste arv	Number of Meeting Black-cocks	Antud lube laskmiseks	Hunting Per-missions Given	Lastud Shot
1938	481	2 435	425	291			
1937	478	2 344	391	297			
1936	464	2 221	318	293			
1935	469	2 171	340	183			
1934	464	2 080	292	159			
1933	459	2 176	286	162			
1932	465	2 102	410	159			
1931	462	2 061	226	148			
1930	360	1 690	297	99			
1929	321	1 533	248	109			
1928	301	1 810	179	90			
1927	411	1 736	140	76			
1926	402	1 404	149	80			

Ka lastud mõtuseist on jäänud igal aastal osa kätte saamata. Et kehtiva korra järgi on lubatud jahilistele lasta mõtuse suunas ainult üks lask, tuleb ette juhte, et jahiline närviõdes laseb laluvast mõtusest mööda. Ka tuleb paratamatult ette juhte, kus lastud mõtus haavatuna puu otsast maha langedes peidab end jooksuga mätaste vahele ja jääb sageli ka jahilistele pimeduse tõttu nägematuks ja kättesaamatuks.

Riigimetsades elutsevate mõtuste üldarv on tabelis näidatud arvust palju suurem, sest peale mängivate mõtuste on igal mänguplatsil veel noori mõtusekukke, kes seepärast ei julge mängida, et vanad kuked peletaksid nad mänguplatsidelt eemale.

Vabariigi algusest senini on Riigimetsade Talitus võimaldanud ka karude laskmist. Nii on meie metsadest lastud neli vana ja kolm noort karu. Põtru on lastud eriloaga ainult üks, kuid salaküttimise ohvriks langeb neid igal aastal vaatamata sellele, et omavõllisi põdralaskjaid karistatakse vangistusega kuni 1 aastani ja rahatrahviga kuni kr. 1 000.—

Kahjulikest suuremaist jahiloomadest on lastud hunte kümne ümber, kuna lastud ilveste arv tõuseb kahekümneni.

Jahimajanduse arendamise juures ei saa jätta märkimata hirvede kasvandust, millele pandi alus juba 1927. a. Algul muretseti neid ainult kaks ja asetati elama Saaremaa rannikul asuvalle Abruca saarele. Hiljem

toodi nooremad hirved saarelt mandrile ja paigutati Pärnumaale, Audru metskonda, kus neil on soodsaid elutsemis- ja sigimistingimusi. Nende arv on tõusnud seal juba 15-le.

Üldiselt võib meie jahimajanduse arendamiseks tehtud tööle vaadata täieliku rahuldustundega.

Meie jahimajandus on leidnud täit tunnustust ka välismaal, mida tõendab 1937. a. Berliinis toimunud rahvusvahelise jahinäituse puhul Eesti väljapanekule osutatud tähelepanu, kus saime väljapanekute eest kaks I, kolm II, neli III auhinda ja ühe eriauhinna. Peale selle külastavad igal aastal meie metsi ka välismaa jahimehed.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU 1. XI 1938. A.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT ON NOV., 1938.

K. a. okt. tööstustegevuse kokkuvõttest, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevõtted, näeme töömahu aktiivsuse nõrgenemist peamiselt sesoonse iseloomuga tööde arvel. Tööstustegevuse tagasiminekut võime konstateerida mäe-, mineraalide-, puu- ja ehitustööstuses ning aktiivsuse tõusu peagu kõigis teisis tööstusharudes.

Peamiselt sesoonsete ettevõtete arvel vähenes okt. kestel ettevõtete arv suurtööstuses 10 võrra. Peamiselt piiritusvabrikute arvel suurenes ettevõtete arv kesktööstuses peagu sama võrra.

Töötajate arv suur- ja kesktööstuses võrreldes eelmise kuu ja eelmiste aastatega on kujunenud järgmiselt:

Töötajate arv tööstuses 1. XI 1929—38.

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. XI 38	48 778	9 584	58 362
1. X 38	49 504	9 469	58 973
1. XI 37	51 076	8 972	60 048
1. XI 36	27 212	4 980	32 192
1. XI 29	31 388	4 692	36 080

Suurenemine või vähenemine 1. XI 38 (±)

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. X 38	- 726	+ 115	- 616
1. XI 37	- 2 308	+ 612	- 1 691
1. XI 36	+21 561	+4 604	+26 165
1. XI 29	+17 388	+4 982	+22 370

Ülaltoodust selgub, et suur- ja kesktööstuses kasustatava tööjõu maht nõrgenes k. a. okt. võrreldes eelmise kuuga 616 ja m. a. sama ajaga — 1 691 töötaja võrra. Ehkki okt. aktiivsuse nõrgenemine on sesoonset laadi, võib võrreldes m. a. sama ajaga märgata siiski tööstustegevuse väikest konjunktuuri- list nõrgenemist.

Murdude ja kaevanduse rühmas oli 1. XI k. a. suur- ja kesktööstuses 5257 töötajat, mis on väiksem eelmisest kuust 77 töötajat ehk 1,4%, kuid suurem m. a. samast ajast 46 töötajat ehk 0,9%. Töömaht vähenes turbatööstuses 71 töötajat ehk 7,8% ja kivi- ning paemurdudes — 44 töötajat ehk 14,5%, kuid suurenes õlikivikaevanduses 38 töötajat ehk 0,9% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes 1937. a. sama kuu seisuga on suurenemine turbatööstuses 59 töötajat ehk 7,5% ja õlikaevanduses — 0,3%, kuna kivi- ja paemurrud näitavad vähenemist 9,4%. Väljavaated edasiseks tegevuseks selle tööstusharu suurtööstusettevõtete endi hinnangu järgi on 1% head (%tööliste arvu alusel) 98% — rahuldavad ja 6% nõrgad. 1937. a. sama kuu hinnang oli 1% head ja 99% — rahuldavad.

Mineraalide töötlemise alal oli suur- ja kesktööstuses töötajate arv väiksem eelmisest kuust 390 töötajat ehk 12,9% ja m. a. sama aja seisust 77 töötajat ehk 2,9%. Tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses vähenes töötajate arv 78 töötajat ehk 8,4%, savi- ja keraamikatööstuses — 234 töötajat ehk 24,9% ning klaasitööstuses 3,3% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga suurenes töötajate arv tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 51 töötajat ehk 6,4%, kuid vähenes savi- ja keraamikatööstuses 123 töötajat ehk 12,6% ning klaasitööstuses 2,1%. Väljavaated edasiseks nõrgad. Säärase suure nõrga % peamiseks põhjuseks on tellimuste kitsenemine ühes

suuremas klaasivabrikus, kus 50% valmiskaubast läheb lattu. M. a. sama aja hinnang oli 5% head, 88% — rahuldavad ja 7% — nõrgad.

Metallitööstuses oli 1. XI k. a. suur- ja kesktööstuses 7815 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 30 töötajat ehk 0,4%, kuid siiski väiksem m. a. sama aja seisust 59 töötajat ehk 0,7%. Metallitööstuse erialadest vähenes töötajate arv masinaehituses — 1,3% ja mehaanika- ning lukusepatöökodades — 0,3%. Kõik teised erialad näitavad tööjõu suurenemist. Nii suurenes töötajate arv laevaehituse alal 0,6%, raudtee- ja trammitöökodades — 1%, elektriaparatuuride valmistamise alal — 0,2% ja mitmesuguste metall-esemete valmistamise alal — 4,6% võrreldes eelmise kuuga. M. a. sama aja seisuga võrreldes on töömaht suurenenud raudtee- ja trammitöökodades 9,3%, elektriaparatuuride valmistamise alal — 16,8% ja mehaanika- ning lukusepatöökodades — 5,8% ning on vähenenud masinaehituse alal 11,9%, laevaehituse alal — 3,2% ja mitmesuguste metall-esemete valmistamise alal — 6,4%. Metallitöösturid hindavad väljavaateid edasiseks töötamiseks 3% häiks, 93% — rahuldavaks ja 4% — nõrkadeks. 1937. a. sama kuu hinnang oli vastavalt 6%, 93% ja 1%.

Keemiatööstuses tegeles 1. XI k. a. 3261 töötajat, mis on väiksem eelmise kuu seisust 39 töötajat ehk 1,2% ja suurem 1937. a. sama kuu seisust 54 töötajat ehk 1,7%. Tööjõu arvu suurenemine toimus kummitööstuses 0,4%, seebi- ja küünlätööstuses — 3,1% ning mitmesuguste keemiaainete tööstuses — 2,7% võrreldes eelmise kuuga. Samal ajal vähenes töötajate arv õlikiviõlitööstuses 65 töötajat ehk 3,5% ja tuletikutööstuses — 4%. 1937. a. võrreldes vähenes töömaht tuletikutööstuses 2,1% ja mitmesuguste keemiaainete tööstuses — 10% ning suurenes kummitööstuses 1,4%, seebi- ja küünlätööstuses — 34,7% ning õlikiviõlitööstuses — 5,7%. Väljavaated edasiseks tegevuseks on ses tööstusharus 98% rahuldavad ja 2% — nõrgad. 1937. a. sama kuu hinnang oli 90% rahuldavad ja 10% — nõrgad.

Nahatööstuses suurenes k. a. okt. töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 1,4%, kuid on väiksem m. a. sama aja seisust 4,5%.

Toornahatööstuses suurenes töötajate arv 2% ja vähenes nahkesemete valmistamise alal 1,5% võrreldes eelmise kuuga. M. a. sama ajaga võrreldes on vähenemine mõlemal alal vastavalt 2,3% ja 14%. Nahatöösturid hindavad väljavaateid edasiseks töötamiseks 95% rahuldavaks ja 5% — nõrkadeks. M. a. sama kuu hinnang oli 81% rahuldavad, 5% — nõrgad ja 14% väga halvad.

Tekstiilitööstuses tegeles 1. XI k. a. suur- ja kesktööstuses 11931 töötajat, seega rohkem eelmisest kuust 421 töötajat ehk 3,7% ja vähem m. a. sama aja töötajate arvust 722 töötajat ehk 5,7%. Okt. suurenes töötajate arv puuvillatööstuses 152 töötajat ehk 3,2% linatööstuses — 266 töötajat ehk 14%, apretuur- ning värvimistööstuses — 89 töötajat ehk 14%, ja kunstiidiide ja pudukaupade tööstuses — 33 töötajat ehk 1,5% võrreldes eelmise kuuga. Samal ajal vähenes töötajate arv villatööstuses 0,7% ja köie-, nõöri- ning niiditööstuses — 0,4%. Võrreldes m. a. sama kuu töötajate arvuga on vähenemine puuvilla- 8,5%, villa- 0,7%, lina- 4,1%, köie-, nõöri- ja niidi- 10,6%, ning kunstiidiide- ja pudukaupadetööstuses — 7,1% ja suurenemine apretuur- ning värvimistööstuses 11,4%. Välismaiste tellimuste saamisel on endiselt raskusi linatööstusel, kuna puuvillatööstuses on juba märgata tunduvat paranemistendentsi. Selle tööstusharu suurtööstusettevõtted hindavad väljavaateid edasiseks töötamiseks 5% häiks, 81% — rahuldavaks ja 14% — nõrkadeks. Aasta tagasi oli see hinnang 2% head, 74% — rahuldavad, 23 — nõrgad ja 1% — väga halvad. Võrreldes neid hinnanguid ilmneb tekstiilitööstuses tunduv konjunktuuriline paranemistendents, mis arvatavasti kestab ka järgneval kuul.

Puutööstuses töötas 1. XI k. a. 4634 töötajat, mis on madalam eelmise kuu seisust 210 töötajat ehk 4,3% ning m. a. sama aja seisust — 534 töötajat ehk 10,3%. Toormetsamaterjali puuduse tõttu on osa saeveskeid tegevuse ajutiselt lõpetanud, kuna osa on vähendanud tööjõudu ja töötavad väiksema arvu töölistega, oodates külma ja lume saabumist. Nii vähenes saeveskites okt. töötajate arv 178 töötajat ehk 9,2%, mõöbli- ja vineeritööstuses — 1,2% ja muude puuesemete

Tööloiu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>				Tunniteenus suur tööstuses oktoobris 1938. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in October, 1938</i>					
	1. XI 1938		±	Oktoobris 1938 <i>In October 1938</i>	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu - 100) <i>Indexes (Corresponding Month of Previous Year - 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesktöös- tus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>					Teenistuse nimesväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Reaalteenistus <i>Real Earnings</i>	
					M.	N.	M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	5 183	5 257	—	77	47,9	28,1	108	102	104	99
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry</i>	2 146	2 624	—	390	41,2	21,1	104	102	101	99
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 570	7 815	+	30	46,4	30,0	104	115	101	111
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind. </i>	2 930	3 261	—	39	39,8	29,7	105	113	102	109
V Nahatööstus — <i>Leather ind. </i>	604	808	+	11	39,1	21,1	107	99	103	98
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind. </i>	11 326	11 931	+	421	36,6	28,2	107	108	103	103
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	8 578	4 634	—	210	41,8	26,7	107	105	103	102
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind. </i>	2 996	3 127	+	646	39,9	25,3	104	101	101	98
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry</i>	1 620	2 110	+	17	47,5	29,6	107	107	103	103
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	8 801	6 402	+	182	33,8	21,6	103	106	100	103
XI Kohakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind. </i>	1 999	3 106	+	111	47,8	26,8	107	109	103	105
XII Ehitustööst. — <i>Building ind. </i>	4 774	5 653	—	1 312	43,3	22,6	103	94	106	91
XIII Elektri jaamad ning gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works </i>	1 125	1 205	—		44,8	30,7	108	97	104	94
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitat- ion industry</i>	121	429	+	14	39,5	23,1	118	112	114	108
Kokku — <i>Total</i>	48 778	58 857	—	596	42,3	26,7	105	106	102	103

valmistamise alal — 0,7% võrreldes eelmise kuuga. 1937. a. sama ajaga võrreldes on vähenemine saeveskite alal 385 töötajat ehk 17,9%, mõõbli- ja vineeritööstuses — 118 töötajat ehk 4,8% ning muude puuesemete valmistamise alal — 5,5%. Väljavaateid edasiseks töötamiseks hindavad puutööstusettevõtteid 1% häiks, 70% — rahuldavaiks ja 29% — nõrkaeks. M. a. sama aja hinnang oli vastavalt 2%, 89% ja 9%.

Paberitööstuses oli k. a. 1. XI suur- ja kesktööstuses 3127 töötajat, mis on rohkem eelmisest kuust 646 töötajat ehk 26% ja 1937. a. sama aja töötajate arvust — 505 töötajat ehk 19,3%. Säärase suure töötajate arvu tõusu põhjuseks on riikliku sulfaattselluloosivabriku töösse rakendumine. Tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal suurenes töömaht 31,3% ja pabereseemete valmistamise alal — 1,8% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga on suurenemine neil

aladel vastavalt 22,5% ja 3%. Selle tööstusharu edasise töötamisolukorra hinnang on 10% head, 53% — rahuldavad ja 37% — nõrgad. 1937. a. sama kuu hinnang oli 89% rahuldavad ja 11% nõrgad. Välistellimuste saamise tõttu on paberivabrikute olukord tublisti paranenud, mis puhul üks vabrik hindab isegi seisundit heaks, kuna endiselt on raskusi tselluloosi turustamisel.

Polügraafiatööstuses suurenes töömaht võrreldes eelmise kuuga 0,8% ja 1937. a. sama aja seisuga — 5,9%. Ettevõtteid kinnitavad aktiivsuse püsivus ses tööstusharus oma väljavaadete hinnanguga edasiseks töötamiseks, millised on 100% rahuldavad, kuna 1937. a. sama kuu hinnang oli 96% rahuldavad ja 4% nõrgad.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses ulatus tööjõu arv 1. XI k. a. 6402, mis on kõrgem eelmise kuu seisust 182 töötajat ehk 2,9% ja m. a. sama kuu seisust

— 545 töötajat ehk 9,3%. Selle tööstusharu erialadest esinevad tööjõu suurenemisega võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama aja seisuga jahuveskid — 3,8% ja 15,7%, leivatööstus — 3,4% ja 14,8%, konservitööstus — 17,6% ja 38,4% tapamajad 2,8% ja 5,5%, linnase- ja õllevabrikud — 1,7% ja 19,1% ning tubakatööstus — 1,1% ja 1,7%. Peale mainitu suurenes veel töömaht võrreldes eelmise kuuga toiduõlide- ja rasvatööstuses 3,3%, kartulijahu- ja siirupitööstuses — 39,8%, piiritusvabrikuis — 84,8%, kuid vähenes šokolaadi- ja kompvekitööstuses — 4,5%, piimatööstuses — 2,6%, veini- ja likööri- vabrikuis — 2,7% ning karastavate jookide tööstuses — 3,5%. Võrreldes 1937. a. sama ajaga on veel suurenenud peale ülaltoodu šokolaadi- ja kompvekitööstuses — 5,7%, piimatööstuses — 5,7%, veini- ja likööri- vabrikuis — 14,7% ning karastavate jookide tööstuses — 73,8%. Samal ajal toimus tööjõu vähenemine toiduõlide- ja rasvatööstuses — 1%, möödunud suve vähesed kartulisaagi tõttu — kartulijahu- ja siirupitööstuses — 7,8% ja piiritusvabrikuis — 3,6%. Väljavaated edasiseks tegevuseks on 1% head, 90% — rahuldavad ja 9% nõrgad. Aasta tagasi m. a. okt. oli see hinnang 96% rahuldavad ja 4% nõrgad. K. a. kõrge ma nõrga % põhjuseks on šokolaadi- ja kompvekitööstuses tellimuste kitsenemine.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses oli 1. XI k. a. suur- ja kesktööstuses 3106 töötajat, mis on suurem eelmise kuu seisust 111 töötajat ehk 3,7% ja m. a. sama aja seisust — 54 töötajat ehk 1,8%. Riievalmistamise alal suurenes töömaht 3,1% jalanõudetööstuses — 2,8% ja moe- ning pudukaupade tööstuses — 6,3% võrreldes eelmise kuuga. 1937. a. sama aja seisuga võrreldes vähenes tööjõu arv riievalmistamise alal 2,1% ning moe- ja pudukaupade alal — 6,8%, kuid ületas k. a. seisuga jalanõudetööstuses — 10,3%. Väljavaateid töötamiseks hindavad selle tööstusharu ettevõtte 76% rahuldavaks ja 24% — nõrkadeks. Aasta tagasi oli see hinnang 6% hea, 80% rahuldavad, 13% nõrgad ja 1% väga halvad.

Ehitustööstuses tegeles koos riigitööstusettevõtete a/s. „Ehitaja“ ja Teedeministeeriumi Ehitusosakonna töötajatega

1. XI k. a. 5653 töötajat, seega 1312 töötajat ehk 18,8% vähem kui 1. X s. a. Võrreldes 1937. a. sama ajaga on vähenemine 1702 töötajat ehk 23,1%. Võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama aja töömahu seisuga on töötajate arv vähenenud vastavalt hoonete ehitamise alal 973 töötajat ehk 23,4% ja 1330 töötajat ehk 29,5% ning välisehituste alal — 339 töötajat ehk 12,2% ja 372 töötajat ehk 13,1%.

Elektrijaamades ning gaasi- ja vesivarustuse alal jäi tööjõu arv endiseks võrreldes eelmise kuuga, kuid võrreldes m. a. sama ajaga on suurenenud 4,2%. Elektrijaamades suurenes töömaht okt. võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt 0,1% ja 6,9%. Selle tööstusharu olukorra hinnang oli k. a. okt. ja aasta tagasi 100%-lt rahuldav.

Puhastustööstuses töötas 1. XI k. a. suur- ja kesktööstuses 429 töötajat, mis ületab eelmise kuu ja 1937. a. sama aja seisuga 3,4% ja 19,5%. Ettevõtteid hindavad väljavaateid edasiseks töötamiseks k. a. okt. ja aasta tagasi 100%-lt rahuldavaks.

Rööbiti töötajate arvu liikumisega on k. a. okt. kujunenud ka tööliste töötundide üldarv võrreldes eelmise kuu ja kahe eelmise aasta sama ajaga.

Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses (1000).

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938. a. okt.	8 189	1 602	9 791
1938. a. sept.	8 574	1 662	10 236
1937. a. okt.	8 802	1 562	10 364
1936. a. okt.	7 692	1 260	8 952

Suurenemine või vähenemine 1938. a. okt. (±%).

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938. a. sept.	-4,5	-3,6	-4,3
1937. a. okt.	-7,0	+2,6	-5,5
1936. a. okt.	+7,3	+20,2	+10,0

Tööliste keskmine tööpäevapikkus oli k. a. okt. suurtööstuses meestöölil 8,23 ja naistöölil — 7,88 tundi ning kesktööstuses meestel — 8,08 ja naistel — 7,95 tundi, kuna eelmise kuu keskmine tööpäevapikkus oli vastavalt suurtööstuses 8,26 ja 7,99 ning kesktööstuses — 8,20 ja 8,00. Seega lühenes okt. tööpäev suurtööstuses meestöölil 0,4% ja naistöölil — 1,4% ning kesk-

tööstuses meestel — 1,5% ja naistel — 0,6%.

Rööbiti tööliste ja töötundide arvu vähenemisega langes okt. maksitud palga üldsumma võrreldes eelmise kuuga ca 250 tuh. kr. Kõrgemate töötasunormide tõttu on üldine teenistus k. a. okt. siiski suurem m. a. sama aja palga üldsummast, vaatamata töömahu vähenemisele.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.):

	Töölised	Administratsioon	Kokku
1938. a. okt.	3 594	798	4 392
1938. a. sept.	3 817	824	4 641
1937. a. okt.	3 534	734	4 268
1936. a. okt.	2 788	584	3 372

Suurenemine või vähenemine 1938. a. okt. (\pm %):

Võrreldes	Töölised	Administratsioon	Kokku
1938. a. sept.	- 5,8	- 3,2	- 5,4
1937. a. okt.	+ 1,7	+ 8,7	+ 2,9
1936. a. okt.	+28,9	+36,6	+30,2

K. a. oktoobris oli tööstustööliste keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestel 42,8 s. ja naistel — 26,7 s. ning kesktööstuses meestöölisel 37,0 s. ja naistöölisel — 22,1 s., mis on madalam eelmise kuu tunniteenistusest suurtööstuses meestel 0,5% ja kesktööstuses — 0,8%. Naistöölis-

te keskmine tunniteenistus suurtööstuses on võrdne ja kesktööstuses kõrgem 2,8% võrreldes eelmise kuuga. 1937. a. sama kuuga võrreldes on tunniteenistus tõusnud suurtööstuses meestel 5,2% ja naistel 5,5% ning kesktööstuses meestöölisel 11,8% ja naistöölisel — 5,2%. Kuid võrreldes 1935. a. sama kuu tunniteenistusega on tunniteenistuse tõus suurtööstuses meestel 24,4% ja naistel 18,7%, ning kesktööstuses vastavalt 24,6% ja 15,1%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) tõusis võrreldes 1937. aasta sama kuu teenistusega suurtööstuses meestöölisel 2% ja naistöölisel 3%.

Tööõnnetusi oli k. a. okt. 925, sellest suurtööstuses 858 ja kesktööstuses — 71. Seega tuleb ühe milj. töötunni kohta suurtööstuses 104,8 ja kesktööstuses — 44,3 ning keskmiselt 94,5 tööõnnetust kuna eelmisel kuul oli vastavalt 118,6, 54,8 ja 108,2 tööõnnetust. Suhteliselt langes tööõnnetuste sagedus k. a. okt. võrreldes eelmise kuuga 16,5%, sellest suurtööstuses 15,6% ja kesktööstuses — 22,0%. Võrreldes m. a. okt. tööõnnetuste sagedus langes suurtööstuses 16,7%, kesktööstuses — 1,4% ja keskmiselt — 16,1%.

RAUDTEETEGEVUS OKTOOBRI 1938. — RAILWAYS IN OCTOBER, 1938.

K. a. okt. maksuline kaubaveokogus võrreldes mullusega vähenes 249 tuh. tn-lt 231 tuh. tn-le ehk 7,2%, kuna tn-km arv suurenes ühe tn-i keskmise veokauguse pikeneduse tõttu (110,2:98,6 km vastu ehk 11,8% k. a. kasuks) m. a. 24 556 tuh-lt 25 458 tuh-le ehk 3,7%. Tn-km arv suurenes üksnes laiarööpmelisel teel veetud kauba arvel, kus ühe tn-i keskmine veokaugus pikenes 16,0%, kuna veetud kaubakogus vähenes (m. a. 180 tuh. tn-lt 166 tuh. tn-le ehk 7,8%). Tn-km üldarvu suurenemine on vaid 7,0%. Kitsarööpmelisel teel oli veetud kaubakogus (—5,8%) tn-km-id (—7,5%) ja ühe tn keskmine veokaugus (—1,7%); väiksem võrreldes m. a. sama ajaga.

Pagasi vedu on võrdne 0,7 tuh. tn-ga mõlemal tegevusaastal, kuna tn-km arv suurenes 71 tuh-le mulluse 63 tuh-lt ehk 12,7%.

Tasuliste reisijate vedu oli tänavu suurem m. a-st, kuna reisijate arv tõusis m. a. 951 tuh-lt 974 tuh-le, seega 23 tuh. ehk 2,4%. Reisijate arvilisest tõusust oli tingitud ka reis-km arvu suurenemine m. a. 25 766 tuh-lt 26 734 tuh-le ehk 3,8%. Ca 55% reisijate üldarvust kasustas elektrironges Tallinna—Pääsküla vahel, kus reisijate arv suurenes 4,3%. Nende lühimaareisijate poolt kaetud km arv evib vaid ca 18%-st osatähtsust reis-km üldarvust, mis vaatamata reisijate arvilisele tõusule vähenes tänavu m. a. 3 727 tuh-lt 3 626 tuh-le ehk 2,8%.

Reis-km kahanemine elektrironges on tingitud peamiselt linnalähedaste peatuskohtade (Tondi ja Lilleküla) kasutamise elavnemisest. Kitsarööpmelisel teel elavnes reisijate liiklus arviliselt 1,8% ja reis-km 8,4%, mis aga oma väikese osatähtsuse tõttu (reisijate

arvult ca 12,0% reis-km ca 20,0%) ei mõ-justa üldist juurdekasvu.

Vastavalt veoliikide elavnemisele või ka-hanemisele on kassaline tululäbikäik kas ak-tiivne või passiivne (tuh. kr.):

	1938	1937	±%
Üldse	1 343	1 303	+ 3,1
sellest: reisi-jateveost	464	436	+ 6,4
pagasi- ja postiveost	48	37	+29,7
kaubaveost	801	806	- 0,6
muu tulu	30	24	+25,6

Üldsummas suurenes kassaline tulu m. a. 1 303 tuh. kr-lt 1 343 tuh. kr-le, seega 40 tuh. kr. ehk 3,1%. Kõik tululiigid suurenesid, peale kaubaveost laekuva tulu, m. a-st, milline kahanes 0,6%. Reisjate liiklus andis tänavu

464 tuh. kr. tulu (mullu 436 tuh. kr.), mis ületab m. a. vastava tulu 6,4%. Pagasiveo-ja muu tulu laekumine tänavu suurenes, esi-mene 29,7%, teine 25,0% võrreldes m. a-ga.

Alates 1. I k. a. on raudteetegevus järg-mine:

	1938	1937	± arv	±%
Tulu üldse tuh. kr.	9 412	9 354	+ 58	+ 0,6
sellest: reisi-jateveost	3 870	3 538	+ 337	+ 9,5
posti- ja pagasiveost	373	343	+ 30	+ 8,7
kaubaveost	4 999	5 318	- 319	- 6,0
muu tulu	170	160	+ 10	+ 6,3
Tasul. reisi-jate arv tuh.	7 033	6 908	+ 125	+ 1,8
Tasuliste reis-km "	217 492	213 015	+ 4 477	+ 2,1
Pagasivedu tn "	5,4	4,8	+ 0,6	+12,5
tn-km "	476	422	+ 54	+12,8
Maksul. kaubav. tn "	1 424	1 635	- 211	-12,9
tn-km "	153 084	167 314	-14 230	- 8,5

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Prahtiturg 1.—3. dets. püsis endisel ma-dalal tasemel. Kuid nädala lõpupoole ilm-nes mitmel turul elavnemistunnuseid. Pea-miselt nähtus see viljaveoturul, mida põh-justas Inglise valitsuse suurem viljaost — 20 milj. buš. — P.-Ameerikast, mida tuleb vedada ära dets.-jaanuaris. Ka tekkis tea-tav elavus L.-Ameerika maisiveoturul. Üle-vaade k. a. viljaveo kohta võrreldes m. a. sisseveol Euroopasse oli 1. I s. a. — 1. XII s. a.:

	1938	1937
Kokku sissevedu, milj. qr.	98,9	107,8
Sellest: P.-Ameerikast	44,6	19,3
L.-Ameerikast	18,7	51,5
NSVL-st	8,5	4,4
Rumeeniast	5,7	9,5
Austraaliast	10,5	8,7
Indiast	1,5	2,2
L.-Aafrikast	1,2	3,4
Mujalt	8,3	8,4

Viimaseil kuul on kestnud peamiselt vil-javedu P.-Ameerikast ja Doonault, kuna L.-Ameerika veod on soigus. Üldiselt ooda-takse 1939. a. algul elavamast tegevust vilja-vedudel.

Teisel suuremail veoaladel näitas m. n. teatud elavnemist Vahemere basseini välja-vedu maakide ja puuvillaseemnete alal, al-dates parandada prahte 6d—1/- võrra. Kaug-Ida turgudel kõvenesid sojaubade prahtid

9d—1/-, seevastu oli riisiveo nõudmine väike. Suhkruveoturgudel oli nõudmine tagasihoid-lik. Süteveoturul oli tegevus elavusetu kon-tinenti, Vahemerre ja L.-Ameerikasse väga madalate prahtide juures. Balti merre see-vastu oli tegevus elavam ja prahtid seisid en-disel tasemel. Üldiselt on k. a. sütevedu võrreldes m. a. vähenenud, mida näitavad järgmised tähtsamate riikide väljaveoand-med 1. I — 1. XI:

	1938	1937
Inglise, milj. tn.	20,8	33,8
Saksa, "	25,8	32,6
Poola, "	8,5	8,3
Belgia, "	3,9	3,8
P.-Am. Ühendr. "	8,0	10,2
Prantsuse, "	0,6	0,5

Inglise ja Saksa sütevedu ükski on vähe-nenud seega üle 10 milj. tn. Ainult Poola on suutnud säilitada oma positsiooni. Peale ekspordi on Inglise punkrisüte andmine vä-henenud umb. 1 milj. tn, kuna Poolas on see tunduvalt tõusnud, mis oli Poola ja Inglise hindade vahe tagajärjeks (keskm. 13/6 Poolas ja 20/- Inglise).

Metsaveoturul ei olnud m. n. suu-remat elavust, nii et ka prahtid ei paranemud, vaid saadi vaevalt 1937. a. miinimum-hinda. Üldiselt jääb 1938. a. väljavedu tun-duvalt maha viimase 3 a. veost ning kuna

laod sisseveomail on väikesed, oodatakse 1939. a. elavamat tegevust. 1939. a-ks ei pandud enam laevaomanike poolt kehtima miinimumveohindu, nagu otsustas Baltic & Int. Mar. Conference, kuna 1938. a. paljud laevaomanikud ei pidanud kinni miinimumist, mille all kannatasid need, kes seda tegid. Üldiselt tõi aga siiski 1938. a. miinimumprahtide aktsioon kogu metsaveotonnaazole määratud kasu, mida vast alles hiljem osatakse õigelt hinnata, sest ilma miinimumita ei veetuks rohkem ühtegi standardit metsa, küll aga olnuks keskmine veohind märksa madalam. 1939. aastaks on juba tulnud mõnesi prahtide pakkumisi, mis on 1937. a. miinimumpiires.

Toome mõnesid näiteid viimase nädala tegelikest prahtidest:

VILJAVEDU:

Bahia Blanka — Antverp.	6300 tn.	23/3
San-Lorenzo — p. p. U. K.		25/—
P.-Ameerika North. R. — p. p. U. K.	20 000 qr.	2/9
P.-Ameerika Gulf — p. p. U. K.	30 000 qr.	3/6
Doonau — Antverp./Rotterdam	5 500 tn.	18/—
Constanza/Varna — Rotterdam	8 000 tn.	14/—
Must meri/Taani, õlikoogid	6 000 tn.	14/—

MUUD Ookeaniveod:

Suhkur Kuuba — Inglise	5 000—6 000 tn.	15/—
Sojaoad Dairen — Rotterdam	6 500 tn.	27/—
Riis Saigon — Bordeaux	7 500 tn.	26/3

VAHEMERE VEOD:

Puuvillaseemned: Aleksandria — Hull	360 000 k. j.	11/3
Maagid: La Goulette — Warkington	7 000 tn.	9/—

Bizerta — Middlesbrough	7 000 tn.	8/6
Sfax — Avonmouth, fosf.	7 000 tn.	9/—
Huelva — Cork, püriit.	3 100 tn.	10/7½
Setubal — Antverp.	2 000 tn.	7/6

Mullapähklid: Saloum — Kont.	185 000 k. j.	21/—
Sool: Cagliasi — Yarmouth & Hull	1 900 tn.	12/—

SÜTEVEOD:

Brist. kanal — La Plata	10/6—10/—
„ — Aleksandria	6/—
„ — Algires	6/9
„ — Aporto 1 500 tn.	7/6
„ — Lissabon	6/9
„ — W.-Itaalia	5/9—6/—
„ — Rouen	4/—
Inglise ida rand — Taani	4/6—5/—
Inglise ida rand — Sise-Balti-meri	5/—6/—

METSAVEOD:

Koivisto & Trangsund — Greeksea, 900 std.	30/—
Viborg & Kotka — Sharpness, 1 100 std.	33/6
Trangsund — Ostend 650 std.	36/6
Trangsund, Kotka & Rovaniemi — Cardiff 1 100 std.	32/6
Sundsvall — Dunkirk 300 std.	43/—
Söderhamn — London 950 std.	32/—

TÄHTSAMATE Ookeaniveodude hindade võrdlused:

	Nov. 1938	Nov. 1937	1937. a. keskml.
Vili: S. Lorenzo — U. K.	25/—	26/8	31/9
L.-Austraalia — U. K.	32/—	41/6	42/6
Doonau — Kont.	17/8	—	23/1
Must meri — Kont.	10/9	19/1	21/7
Oad: Dalny — Kont.	26/—	35/8	42/3
Suhkur: Kuuba — Kont.	15/—	22/10	23/—

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul püsisid hinnad üldiselt e. n. tasemel. Meie võihinnaks noteeriti Inglise 119—121 š cwt, s. o. endine hind. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 143—144 š cwt, s. o. 1 š cwt kohta madalamalt kui e. n. Kuna Saksast saadav hind jäi püsima e. n. tasemele, noteeriti meie eksportvõihinnaks kr. 1.70 s. kg, s. o. endine hind. Riiklikult kindlustatud eksportvõihind on kr. 1.90 kg.

Või sissevedu oli Inglise nov. Uus-Meremaalt ja Austraaliast 828 400 kasti m. a. sama kuu 561 600 kasti vastu. Dets. on loodetav või sissevedu neist maist 810 000 kasti

1937. a. sama kuu 1 164 400 kasti vastu, kuna jaanuaris näib sissevedu ületavat e. a. Uus-Meremaalt on võitoodang senini püsinud madalamal, kuna Austraalias aga kõrgemal kui m. a. Euroopa karjamajandusmaist näitavad võitoodang kui ka väljavedu hooajalist vähenemist. Seejuures oli, näit., Taanist ja Hollandist või väljavedu nov. väiksem, kusjuures Taanist veeti Inglise enam võid kui m. a. samal kuul, K. a. esimese 11 kuu jooksul veeti Taanist võid välja 4% enam kui m. a. samal ajal. Väljaveetud võikogusest läks Inglise 76% ja Saksa — 23%.

Või väljavedu Rootsist näitas okt. 14% vähenemist võrreldes 1937. a. sama kuuga. K. a. 10 kuu jooksul veeti Rootsist võid välja 509 413 cwt m. a. sama aja 403 737 cwt vastu, suurenedes seega 26%.

K. a. nov. veeti meilt võid välja 902,7 tn m. a. sama kuu 1176 tn vastu. K. a. esimesel 11 kuu jooksul eksporditi võid 13 958 tn, s. o. 1 493 tn enam kui m. a. samal ajal. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 8 903 tn, Saksa 5 004 tn ja ülejäänud osa teisile turgudele.

Kindlustatud võihinna tõstmise tagajärjel on ka siseturul võihind tõusnud. Nii maksus m. n. või siseturul s. kg:

Tallinnas	—	laavõvi 205—215 s.,	kõõgivõvi 180—200 s.
Tartus	—	" 210—215 "	" 175—190 "
Pärnus	—	" 205—210 "	" 165—175 "
Valgas	—	" 200 "	" 175—185 "
Rakveres	—	" 200—210 "	" 175—185 "
Narvas	—	" 210—220 "	" 165—175 "

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Argentiina ja prantsuse happekaseiini vaheline võistlus maailmaturul on muutunud teravamaks. Prantsuse happekaseiini vabrikandid on otsustanud jätkata võistlust suurmüügil. Seepärast on prantsuse happekaseiini hind noteeritud argentiina kaseiini hinnaga samale tasemele, s. o. 16 £ tn cif London.

Jahvatamata laabkaseiini hind, mis oli 21—28 £ tn, langes 21—26 £. Toitkaseiini hinnaks on endiselt 28 £, kuna siin ei ole tunda argentiina võistlust.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib pühade-eelne ostuvaluus, mis põhjustas hindade kõvenemist. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis tõusis 2 š tsn-lt 39 š-le tsn. Kuid võrreldes m. a.-ga on praegune hind veel 1 š madalam. Inglise lubas erakordselt vedada sisse veel enne pühi 15 000 tsn. peekonit, millest langes meie arvele 417 tsn. Seega taheti pidurdada suuremat hindade tõusu peekoniturul.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul kaldusid hinnad veise- ja lambaliihal nõrgemale tendent-

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	5./XII 11./XII 1938	23./XI 4./XII 1938	1./I kuni 11./XII	1./I kuni 12./XII	1./I kuni 13./XII
VÕI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	81,6	265,0	14039,3	12631,7	10321,1
Sellest:					
Saksa . . .	81,6	132,5	5086,5	4618,7	4366,6
Inglisse . . .	—	151,0	8902,9	7808,3	5661,9
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
<i>Eggs (1000)</i>	—	61	40876	40348	43699
Sellest:					
Inglisse . . .	—	61	17003	5782	17020
Saksa . . .	—	—	21995	33764	22200
PEEKON					
(tonni) —					
<i>Bacon (tons)</i>	—	—	1672,6	2039,7	2135,4
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	117,2	42,9	5485,5	5653,4	7003,2
Sellest:					
Inglisse . . .	66,1	5,1	2702,3	1803,8	3111,0
Belgiasse . . .	51,1	—	288,6	211,7	242,1
Soome . . .	—	7,4	335,2	827,7	465,3
Saksa . . .	—	—	1156,0	2309,3	1333,5
Prantsusse . . .	—	20,4	373,1	578,0	1627,6

Kaseiinitoodang valitsenud pehmete ilmade tõttu on k. a. kaugelt suurem kui tavaliselt sel ajal.

Laabkaseiini hinnaks Prantsuses noteeriti vabrikuile endiselt 250—275 fr. kv. ja toitkaseiini — 350—375 fr. kv., kuna happekaseiin 200—220 fr. langes 180—200 fr. kv.

Tallinnas noteeriti 12. XII toorkaseiini endised hinnad, s. o. I sordi hinnaks 13 s. ja II sordi hinnaks 11 s. kg franko piimatallitus.

K. m. maksavad eksporditapamajad peekonisigade eest endiselt järgmisi hindu.

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	88	83	77	Sise-
55,5—59 "	83	79	73	turu-
72,5—76 "	83	79	73	hind.
75,5—80 "	79	75	72	

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg. raskused	61 s. eluskaalu-kg.
121—160 " " "	66 " " "
üle 160 " " "	61 " " "

sile, eriti aga lahjade ja keskmiste lehmade juures. Pullide ja mullikate hinnad püsivad

enam-vähem endisel tasemel, kuna k. kuul algas viimaste eksport Soome. Tendentsi nõrgenemist on põhjustanud peamiselt sealiha rohkus ekspordiks mitte minevate sigade näol ja osalt ka tänavustügisese soojad ja niisked ilmad.

Näi maksus suurmüügil veiseliha:

Suured pullid: rammusad 50—52 s., keskmised 49—51 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 43—51 s., keskmised 46—48 s. ja lahjad 44—46 s. kg.

Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 30—32 s. kg ja väiksemad pullid 25—26—31 s. kg.

Lehma- ja härjaliha: nuumatul 54—60 s., rammusad 45—52 s., keskmised 37—42 s. ja lahjadel 30—35 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid lehmad: nuumatud 35 s., rammusad 30 s., keskmised 22 s. ja lahjad 18 s. kg.

Mullikalaha: nuumatud 54—57 s., rammusad 49—52 s., keskmised 43—47 s. ja

TOORNAHKADE TURG.

Toornahkade turul püsib endiselt kindel tendents. Ainult vasikanahad kõvenesid hinnas 10%. 5. XII—11. XII noteeriti toornahkadele järgmised hinnad:

Veisena had, toorelt I sort 70 s. kg ja II — 63 s. kg. Teise sordi alla arvatakse kõik nahad, millel on 4 ja rohkem tõuguauku.

KANAMUNATURG.

Kanamunahindade kujunemises toimus m. n. välis- kui ka siseturul hindade paranemine. Kuna kanamunade väljavedu on jäänud väikeseks, noteeriti hind vastavalt turuseisundi kujunemisele siseturul. Ekspordimunade mihuse tasemele vastavate kanamunade hinnaks noteeriti 140 s. kg ja siseturumunade hinnaks — 130 s. kg franko kogumispunkt. Tendents rahulik.

Nagu väliskaubandusandmeist selgub, jääb meil kanamunade väljavedu k. a. tõenäoliselt m. a. tasemele. Nii veeti nov. kanamune välja 916 200 tk. m. a. sama kuu 1 663 200 tk. vastu. K. a. esimese 11 kuu jooksul eksporditi kanamune 40 676 400 tk. m. a. sama aja 40 312 090 tk. vastu. Seega on k. a. kanamunade väljavedu siiski pisut suurem.

lahjad 37—43 s. kg. Eluskaalu järgi vastavalt sordile 20—24—30—34 s. kg.

Vasikate pakkumine alla keskmist. Nädalas turustati ca 500 vasikat. Nõudmine vasikalihale rahuldav. Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuumatud 65—70 s., rammusad 50—62 s., keskmised 47—52 s. ja lahjad 45—48 s. kg. Eluskaalu järgi vastavalt sordile 32—37—44—51 s. kg.

Lammaste pakkumine-nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud lambad ilma nahata maksusid: nuumatud 47—50 s., keskmised 45—47 s. ja lahjad 40—45 s. kg.

Eksportlambaliha noteeriti endine hind, s. o. makstakse Tallinna tapamajades headuse järgi 80—85 s. kg. Eluskaalu järgi franko saatejaam 30—33 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine tagasihoidlik. Tendents selgusetu. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 68—71 s., liha- ja rasvasead 65—70 s. kg. Eluskaalu järgi 55 s. kg.

— RAWHIDE MARKET.

Vasikanahad, toorelt kr. 3.50 tk. ning raskemad nahad kaalus üle 3,5 kg — ühe kg hind kr. 1.10.

Lambanahad, toorelt kr. 1.50—2.75 tk. sõltuvalt suurusest ja villa pikkusest.

Hobusena had, toorelt kaalus kuni 20 kg — kr. 8.— tk. ning raskemad nahad kaalus üle 20 kg. — kr. 11.— tk.

— EGG MARKET.

Väljaveetud kanamunadest läks Inglisse 17 milj. tk., Saksa — 22 milj. tk. ja ülejäänud — osa teisile turgudele.

Kanamunade väljavedu Taanist on k. a. näidanud tagasiminekut. K. a. esimese 11 kuu jooksul eksporditi mune 7% vähem Taanist kui m. a. samal ajal. Seevastu on aga kanamunade eksport Rootsist näidanud k. a. tunduvalt suurenemist. Nii veeti kanamune Rootsist okt. 87% ja k. a. esimese 10 kuu jooksul 26% enam välja kui m. a. samal ajal. Väljaveetud munakogusest läks Inglisse 66% ja Saksa — 34%.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	17—19	Rakveres	15—16
Tartus	18—20	Narvas	20
Valgas	13—16	Paides	15—17

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 12. det. s. a. Tallinna kohta endised piimahinnad, s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13 s. l ja müügil piimatööstustele 12 s. l. II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l ja müügil piimatööstustele 10 s. l. Piima järelle nõudmine ületab pakkumise. Mitmel pool on taludel raskusi karjasöötmisega, kuna pikaleveninud sügis ei lase heinu soode tagant ja luhtadelt koju vedada. Oodatakse külmasid, mis soosid kandma võtaks.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes mõõdunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	15—16	13
Tartu	15—17	12—18	—	10—11
Narva	15	18	—	11
Pärnu	18—20	14	—	13
Valga	15	—	—	11
Rakvere	15	—	—	11
Võru	—	—	—	11
Paide	—	—	—	10

Eelmise nädalaga võrreldes on linnades piimahind tõusnud. Piimahinna tõusu põhjustas võihinna tõus, kuna või eest väljamakstav hind tõusis detsembri algusest peale 1.90 sendile kilo.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturul avaldus m. n. hindade paranemine. Nii noteeriti välisturgudel järgmised teraviljahinnad: nisul Liverpoolis kr. 9.29 kv. Chicagos kr. 9.12 kv. ja Winnipegis kr. 8.63 kv. Rukkihinnaks noteeriti Chicagos kr. 6.31 kv. ja Winnipegis kr. 6.02 kv. ning maisihinnaks Chicagos kr. 7.54 kv. Seega on hinnatase teraviljaturul näidanud paranemist. Nimetatud asjaolu põhjuseks peetakse Austraalia ja P. Am.-ühendriige tegeliku saagi vähenemist võrreldes hinnanguga ning Inglise ja P. Am.-ühendriige kaubanduslepingut, mille järgi nisuturul loodetakse pakkumise vähenemist. Kaubanduslepingu järgi olevat Inglise kohustatud ostma

P. Am.-ühendriige nisu 550 000 tn ulatuses. Ühtlasi soodustatakse riiklikult P. Am.-ühendriige nisumüüke Briti-Indiasse ning Hiinasse, mille tagajärjel teraviljaturul näib tulevat pakkumispuolel teatud kergendusi.

Ka söötteraviljaturul võib märkida hindade paranemist, mille põhjustajaks peetakse Inglise suurenenud oste.

Siseturul maksus teravili s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer
Tallinnas	18—20	22—25	16—20	14—16
Tartus	15—15,5	20—22	15—16	10
Pärnus	15—16	20—22	14—16	12—14
Valgas	16	22	15	13
Rakveres	14—15	18—20	13—15	9—10

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimase nädala kestel on linaturg hoidnud kindlat hinnatendentsi. Linahind näitas nädala kestel teatud tõusu.

Peamise linaostjana on esinenud Inglise, kuid selle kõrval ka teised maad, nagu Prantsuse, Belgia ja Rootsi. Saksa ei ole esinenud viimaseil nädalail ostjana.

Kuigi vahepeal levis kuuldusi, et NSVL tuleb taas oma linaga turule, näib nüüd olevat kindel, et NSVL enne lina ei müü, kui omade tööstuste kiudainetarvidus on täielikult kaetud. Samal ajal on aga kuulda, et NSVL-i kanepitööstuste jaoks ei ole küllaldaselt määralt saada kanepikiudu kui vabrikute toormaterjali, ja see võib linakiutarvidust siseturul suurendada.

Dundees noteeriti läti-livoonia R £ 75.5

cif. ja Võru-Petseri — £ 74—75 R-sordi alusel.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 9. XII k. a. Tallinna Börsil noteeriti lina- kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s:

	Võru- Petserimaal	Mujal Eestis
R	116	114
HD	107	105
D	98	96
OD	89	87
LOD	80	78
H	71	69
Takk I sort	78	
Takk II sort	68	
Takk III sort	58	
Ehitustakk	15—20	

Tendents: kindel.

Linakokkuost siseturulaatadel on väga elav ja nõudmine lina järele hea.

Kahjuks ei suudeta panna seepärast küllalt rõhku linaharimise korralikkusele ega siseststmisel pidada sordist kinni.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Esimese 10 päeva jooksul dets. veeti välja kartuleid ca 13 000 kv. Sellest kogusest läks välja seemnekartulina 9 400 kv. Ülejäänud osa söögikartulina.

K. n. on loota, et läheb kartuleid välja vähemalt 10 000 kv. Seega oleks ka suurem osa seemnekartuleid veetud välja.

Söögikartulite väljaveos Rootsi on tulnud vaheaeg. Purjekate omanikud on kõik Stokholmist saabunud tagasi ja jäävad talvekorterisse. Rootsi kartulihinnad püsivad endisel tasemel, millised aga ei võimalda Tallinnast aurikutega kartulite saatmist Rootsi.

Kartulite väljavedu Soome kestab. Dets.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Tallinna turul on märgata väikest elavemist õunte pakkumise alal. Seda on nähtavasti põhjustanud 15. dets. lähenemine, mil ilmuvad müügile alandatud tolliga lõunamaised puuviljad. Õuntehinnas ei ole siiski veel märgata langustendentsi.

Esimene saadetis lõunamaiste puuviljadega jõuab kuuldavasti Tallinna 15. dets. Puuvilja tuleb kogu laevatäis Palestiinast. Lasti tähtsama osa moodustavad apelsinid, kokku 5400 kasti, lisaks väiksemal määral viinamarju, banaane ja teisi lõunamaisi puuvilju. On loota, et tänavused apelsinid on mihuselt paremad kui m. a., sest Palestiina apelsin on olnud seniste kogemuste järgi peagu alati hea. Nagu importöride käest kuuldub, tuleb esimeste apelsinide hind tänavu ka veidi odavam võrreldes mullusega. Kui m. a. keskmise suurusega apelsin enne jõule maksus 30 s., arvatakse tänavune hind umbes 28 s. tükk.

Aedsaaduste ekspordi alal hoidsid senini veidi elavust peamiselt jõhvikad, kuid need on kuuldavasti järsku tekkinud raskusi jõhvikate ekspordis, kuna Saksa on vähendanud jõhvikate ostu, mistõttu jõhvikate väljaveos kipub praegu tulema seisak. Tasapisi jätkub sigurite ja konservkurkide ekspord.

12. skp. Lauras peetud kuulaadale toodi ca 6 vagunit lina, mis müüdi hinnaga kr. 1.18 R-sordi kg. Linamihus Lauras on kõrge.

Linaseemet ei tule turule enam kuigi palju.

on purjekatega veetud Soome ca 1 200 kv. K. n. kestab edasi kartulite laadimine Viru rannas. Hinnad püsivad m. n. tasemel. Tööstuskartulihinnad näitasid m. n. veidi tõusu, umbes 20—30 s. kv.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. XII 38 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Viru rannas kr. 3.50—3.60 kv.

2. Tööstuskartul: tärglis- ja piiritusvabrikuis 13—15 s. tärglise-kg ehk kr. 2.50—3.20 kv.

Tendents kindel.

NOVEMBRI JOOKSUL EKSPORDITI AEDSAADUSI

Novembri jooksul eksporditi aedsaadusi kg:

Õunu	67 896
Sibulaid	6 500
Sigureid	65 450
Konservkurke	45 838
Peakapsaid, värskaid	8 300
Kaalikaid, värskaid	700
Jõhvikaid	302 288
Mustasõstra-vesihoidiseid	14 051
Mustika-vesihoidiseid	1 650
Marja- ja juurviljakonserve eraldi nimetatamata	1 869

Õunad, sibulad, sigurid, kaalikad ja peakapsad eksporditi kõik Soome, konservkurgid Soome ja 8 000 kg Rootsi, jõhvikaid 1280 kg Britti, ülejäänud kõik Saksa ja marjakonservid kõik Britti. Kuna nov. veeti välja õunu ainult 67,9 tn, kontingent Soomes oli aga 130 tn, on jäänud seega kontingendist täitamata 62,1 tn.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 9. XII Börsikomitee juures järgmiselt:

Sigurid, eksporditõlblikud, pakkimiskuldeta franko kokkuostupunkt 17 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksporditõlblikud, franko Tallinn ca 5 kg neto-plekknõu 275 s. Tendents kindel.

Jõhvikad, eksportkõlblikud, pakkimiskuludeta franko Tallinn 21 s. kg. Tendents püsiv.

Võrreldes eelmise noteeringuga 25. XI on tõusnud konservkurdide hind umbes 1 s. ja jõhvikate hind 4 s. kg, kuna sigurite hind on jäänud endiseks. Sibulate hinda ei noteeritud, eelmise noteeringu hind oli 15 s. kg.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 12. XII:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	90—100	Peet	10—15
Jõhvikad	25—30	Porgand	10—15
Tomat	50—400	Kõrvits	10—15
Sibul, vene	23—25		s. tk.
Peakapsas	8—12		
Hapukapsas	20—25	Kurgid, pakend.	2—6
Kaalikas	10	Kurgid, konserv.	4—7

KALATURG. — FISH MARKET.

Siseturu-kalakaubanduses valitses keskmine elavus. Rahuldaval kogusel tuli müügil värsket ahvenat, latikat, rääbist ja haugi, Pärnu lahest vimba, särge ja ahvenat. Vähe oli müügil siiga, koha, linaskit ja angerjat.

Tallinna turul müüdi vimba 30—35 s. kg, särge 20 s. kg ja ahvenat 30—40 s. kg, rääbist 45—50 s. kg, siiga 90—100 s. kg, angerjat 250—280 s. kg ja koha I valik 120—150 senti kilo.

Narva turul müüdi elusahvenat 60—70 s. kg, eluslutse 50—60 s. kg, silmu 65 s. kümme tk. Värske ahven 15—35 s. kg, räabis 35 s. kg, haug 50—60 s. kg.

Tartu turul: räabis 30—35 s. kg, säinas 20—30 s. kg, haug 35—45 s. kg, koha 60 kuni 120 s. kg.

Räimekaubandus. Räämesaak on endiselt rahuldav. Narva lahe räämetoodangu kogus päevas 3500—10 000 kg, rannikul maksti kalureile 5 s. kg. Toodang realiseeritakse osalt Narva turul ja suuremal kogusel sisemaal ning Tartus.

Narva turul müüdi räimi 7—8 s. kg. Tallinna turule tuli igapäev õige rohkesti räimi lähemaist randadest koormate ja veoautodega. Müügihind 15—20 s. kg. Kaubitsemine arenes elavalt.

Tartu kalahallis müüdi Narva räimi 15 s. kg, Paldiski räimi 15—23 s. kg.

Kilukaubandus arenes hoogsalt. Tallinna turul müüdi kilu päevas keskmiselt 5000 kg, pealeselle läks rohkesti värsket kilu konservitööstusse. Tallinna turul müügihind 30—35 s. kg.

Kilu oli Tallinna lahe Viru ranna ja Paldiski päritoluga, Saaremaa rannikvete kilusaak alla keskmist. Toodang läks peamiselt tööstusse.

Turski müügil rohkesti. Tursakaad kõikjal rahuldav. Tallinna turul müüdi turski terve kala viisi 8—10 s. kg, lõigatult 15—20 s. kg. Tartus 20 s. kg. Lesti müügil vähe. Hinnad võrdlemisi kõrged 45—55 s. kg.

Soolakalakaubanduses, peale soolatud heeringate, tegevus vaikssem.

Nõutakse vaid soolatud siiga 70—100 s. kg, kuna soolasilgu ja -kilu värsket kala rohkesti ostetakse vähe.

Suitsukalakaubanduses lähenevate pühade tõttu valitseb elavam tegevus. Müügihinnad endised.

Tähtsamate kalaliikide müügihinnad s. kg.

	Tallinnas, 10. XII	Tartus, 10. XII	Narvas 9. XII
Angerjas, värsko	250—280	—	—
Stig, "	50—100	40—70	—
Koha, I valik, "	120—150	100—120	100—120
Koha, II valik, "	80—100	60—100	—
Haug, "	40—60	35—45	50—60
Latikas, "	35—60	15—55	—
Ahven, mere, "	30—55	—	15—35
Ahven, järve, "	25—35	5—30 elus	60—70
Särg, "	20—25	10—15	—
Säinas, "	35—40	20—30	—
Linask, "	—	55—60	—
Luts, "	35—45	25—30 elus	50—60
Rääbis, "	40—45	30—35	35
Räim, "	15—20	15—23	7—8
Kilu, "	33—35	—	—
Tursk, "	8—20	20	—
Lest, "	45—55	—	—

Kalakauba noteerimiskomisjoni koosolekul 12. XII s. a. noteeriti järgmised värskekala kokkuostuhinnad:

1) Koha, värske, eksportkõlblik I valik kaal 1—3 kg kr. 0.95 kg; II valik kuni 1 kg alates 38 sm kr. 0.75 kg.

2) Haug, värske, eksportkõlblik a) me-

re kaal 1—3 kg kr. 0.42 kg, b) järve kaal 1—3 kg kr. 0.30 kg.

3) Latikas, värske, eksportkõlblik kr. 0.30 kg.

Hinnad märgitud franko rannik. Tendents kindel.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. detsembril 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 295 660,98	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 455,23
välisraha	16 098 625,07	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 160 549,74	a) pangatähed liikvel	49 878 030,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	10 158 513,84	valitsuse	19 791 053,59
põllumajandusl.	2 108 164,19	pankade	11 380 431,85
metsatööstusl.	31 006,10	teised	2 418 122,38
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	22 272 093,81
valitsusele	—		
teistele *)	11 283 748,69		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 438 102,02		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	33 250 815,33		
	<u>111 816 186,86</u>		<u>111 816 186,86</u>

Kattevara vahetõrj jooksvate kohustustega: } 60,38%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 783 648,86
Includes Eler. 783 648,86 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LÄTI. Läti ja Briti majanduslikud suhted. — *Letto-British Trade Relations.*

Majanduslik läbikäik Läti ja Briti vahel on aasta-aastalt muutumas elavamaks. Võrreldes kaupade läbimüüki Läti ja Briti vahel 1935. a. ja 1937. a. näeme, et see on tõusnud 50 milj. latilt 148 milj. latile. Eriti on tõusnud viimaseil aastail või väljavedu Inglisse: 1935. a. vedas Inglise Lätist sisse veidi vähem kui 10 000 tn, võid 10 milj. lati väärtuses. K. a. 9 kuu jooksul veeti Inglisse juba 13 300 tn 30 milj. Ls. väärtuses ning aasta lõpuni on kavatsus vedada välja 17 000 tn võid. Protsendiliselt on tõusnud ka Briti osatähtsus kogu või väljaveo osas, 1935. a. oli see 60%, tänavuti letab 72%. Ka munade eksport Britti näitab tõusu. 1938. a. 9 kuu jooksul veeti välja 13 milj. muna 738 000 lati väärtuses. Munade väljavedu pidurdab osaliselt madal hinnatase rahvusvahelisel turul. Esikohal väljaveo osas Briti on puumaterjaliekspordist, 1937. a. kogu puumaterjali-eksportidist 100 milj. Ls. väärtuses

langeb ca 50% Britile. Halb konjunktuur rahvusvahelisel turul on mõjustanud pidurdavalt puumaterjali-eksporti k. a. 9 kuu jooksul senini on Britti veetud välja ainult 20 milj. Ls. väärtuses puumaterjali. Praegu on küll märgata taas paranemistendentsi Inglise puuturuhindades; järelikult on loota edaspidi suuremat väljavedu sel alal. Mõjukas osa väljaveos Britti langeb linale. 1938. a. 9 kuu jooksul veeti Inglisse 5,4 tuh. tn. linu 8,2 milj. lati väärtuses. Kaubavaheetus Läti ja Briti vahel on olnud senini passiivne Briti poolel, passiivsuse tasakaalustab osaliselt kaubavaheetus Briti koloniidega, mis on olnud Britile aktiivne. Teiseks on Briti kapital silmapaistvalt mahutatud läti kaubanduses ja tööstuses. Igal aastal kantakse üle Londoni suured summad protsentidena, kinnituspreamiatena ja dividendidena. Sääraselt tasakaalustub Britile passiivne kaubandusbilanss.

Kes ostab enam masinaid? — *Who Buys Machines?*

Refereerides viimast president K. Ulmani se kõnet Valmiera põllumeesteseltsi juubelikoosolekul, väidab „Brivā Zeme“ artikli autor, et põllumees ostab suhteliselt enam masinaid kui tööstur. Tegelikult ostetakse igal aastal tööstuse tarviduseks enam masinaid; näit. 1936. a. — 7,8 milj. Ls. väärtuses, 1937. a. — 11,2 milj. Ls. väärtuses veeti masinaid tööstuse tarviduseks sisse, kuna põllutöömashinaid neil aastatel imporditi 3,6 ja 5,7 milj. Ls. väärtuses. Kuid seejuures tulevat arvestada, te tööstuses kasustatakse masinaid igapäev, kuna põllutöömashinaid ka-

sustatakse hooajal ainult mõned päevad või nädalad. Seega suhteliselt, arvestades põllutöömashinate kasutamismõimalust ja ulatust ning tulutoovust põllumajanduses ostetakse neid enam ja palju suuremate kulustega kui tööstuses. Tuleb ka veel panna tähele, et suur osa tööstustarbeiks sisseveetavast masinaist kuuluvad vanade ja kulunud seadiste uuendamiseks. Üldiselt on põllutöömashinate import viimaseil aastail kasvanud pidevalt, nii veeti traktoreid sisse 1935. a. 24 tk., 1936. a. — 155, 1937. a. — 411, niidumashinaid neil aastail vastavalt 892, 1973 ja 1468.

Uus aktsiaselts „Apavi“ (jalatsid). — *New Joint Stock Company „Apavi“ (Footwear).*

Rahaminister kinnitas 23. XI nimetatud aktsiaseltsi põhikirja. Seltsi põhikapital on 400 000 latti, mis ositub 4000 aktsiaks á 100 lat. Neist aktsiaist on 3000 tavalised, kuid 1000 eesõigustatud, mis annab õiguse saada aastas 6—12 dividendi. Nagu „Brivā Zeme“ 24. XI ühenduses uue seltsi asutamisega teatab, olevat selle seltsi asutamine olnud enam

kui vajalik. M. a. alustas tegevust a.-s. „Nahkade ja villatsentraal“, mis hoolitseb ainult toornahkade- ja villaturu eest. Siiski ainult toornahkadetumu reguleerimisega see selts ei olevat saanud leppida. Olevat võidud panna tähele, et nahatöösturid ei pidanud silmas tarvitajate huve. Seepärast omandas „Nahkade ja villatsentraal“ naha-

vabriku Jelgavas, mis alustas tegevust sel kevadel. Kuigi uue nahavabriku toodetega olevat saavutatud, et nahahinnad olevat turul langenud isegi kuni 20%, ei olevat tarvitajal sest veel otsest kasu. Paljudel juhtudel on jalatsite mihus jätnud soovida ja ka

jalatsite hinnad olevat võrdlemisi kõrged. Et seda kõrvaldada, olevatki asutatud uus a.-s. „Apavi”, mille ülesandeks on toota häid ja odavaid saapaid kõige laialdasemaiks tarvidusiks.

Riia tarvitajateühisuse „Vieniba“ poolt korraldatud „Koostöönädal“.

„Cooperation Week“ Organised by Riga Cooperative Society „Vieniba“.

Tarvitajateühisuste töö tutvustamiseks ja propageerimiseks korraldas Riia tarvitajateühisus „Vieniba“ (ühendus) „Koostöönädala“ alates 27. nov. „Vieniba“ alustas oma tegevust Riias aasta eest 39 kaupluse 1100 liikmega; aastase tegevuse järele tõusis kaupluste arv 59-le, millised ühendavad 2300 liiget. Aasta jooksul tõusid Vieniba kapitalid 156% 45 000—115 000 lat. Tema läbikäik oli aasta jooksul 5 milj. lat. Ühisuse brutokasu oli 9%, millest dividendiks maksti liikmeile 2%.

Tarvitajateühisuste arv üle riigi on 227; nende arv on kahanenud võrreldes 1926. a., mil ühisusi oli 327; kuid liikmemaksude üldsumma on tõusnud 477 000 lat. 1926. a. 914 000 lat. m. a., samuti on tõusnud ühisuste kapitalid 1,6 milj. latilt 3,1 milj. latile. Ühisuste puhaskasu on tõusnud 1926. a. 349 000 latilt 450 000 latile m. a. Kahjudega töötas 17 ühisust m. a., 1926. a. oli nende arv 73. Tarvitajateühisuste peamisteks ülesandeks on kujanenud kaupmeeskonna vahetuse vähendamine ja jaemüügihindade reguleerimine.

LEEDU.

Kaupade hinnad ja indeksid Leedus.

Commodity Price Indexes in Lithuania.

1938. a. algul ei näidanud kaupade hinnad erilist kõikumist. Üldindeks (1926/29 = keskmine = 100) jaan. tõusis 1 punkti võrra 52-le ja oli 1 punkti võrra kõrgem kui 1937. a. keskmise (51) ning 7 p. võrra kõrgem kui 1936. a. keskmine (45). Veebr. ta langes 51 p-le ning püsis sel tasemel aug., mil ta langes veel 1 punkti võrra, tõustes sept. eelmiste kuude tasemele — 51 p-le. Üldise indeksi kõikumist põhjustas hindade kõikumine teraviljarühmas, kus aug. rukkihinna indeks langes 4, nisu — 6 ja heina — 9 p. võrra. Üldise kaupade hindade indeksi tõusu sept. võib seletada naha, karusnaha ja ehitusmaterjali rühmade hindade kerkimisega, kuigi teraviljarühma hinna indeks jäi aug. tasemele.

Tähtsamate põllumaj.-kaupade hindade indeks näitas aasta algul langustendentsi, kuid jäi püsivaks aasta keskpaiku. Kuna tööstussaaduste — kivisöe, juhtnaha ja riiete — hindade indeks langes ka edaspidi, vähenes põllumajandus- ja tööstussaaduste hinna vahe.

Üksikrühmade järgi on suuremaid kõikumisi toimunud naha ja karusnahkade rühmas. Jaan. 56 p-lt hindade indeks langes pidevalt

juulini 47 p-le, kuid siis võis märgata teatud tõusu. Küttematerjalirühmas iseloomustav kõikumine selle aasta jooksul ei olnud eriti tunduv.

Ehitusmaterjalirühmas tsemendi- ja lubjahiina tõusu tõttu kerkis indeks sept. 1 punkti võrra, ulatudes 64-le. Teistes rühmades olid kõikumised vaevalt märgatavad või puudusid.

Leedu Statistika Keskbüroo andmeil püsis 5-liikmelise perekonna elatusmiinimumi-indeks enam-vähem ühel tasemel — ca 70 p.

Üksikute kaubarühmade indeksid (1926—29. a. = 100):

	1938 sept.	1938 jaan.	1937 keskm.	1936 keskm.
Põlusaadused	39	43	46	37
Loomad ja hinnud	52	48	49	40
Nahad, karusn., vill	50	56	60	50
Lihasaadused	45	49	44	38
Teised toitained	74	74	74	74
Joogid ja tubakas	54	54	55	55
Kütteained	60	60	57	54
Manufaktuurkaubad	45	45	45	44
Ehitusmaterjal	64	63	60	47
Üldindeks	51	52	51	45
Põllu- ja loomamaj.-saad.	45	47	47	39
Tööst.-toorained ja -saad.	54	54	54	49
Toitained	55	57	54	51

ITAALIA.

Itaalia tekstiilitööstus ja Ameerika uued sünteetilised kiud „Nylon“ ja Vinyon“ *Italian Textile Industry, and U. S. New Synthetic Fibres „Nylon“ and „Vinyon.“*

Itaalia tekstiilitööstus, eriti siidi- ja kunstsiiditööstus, on häiritud hiljuti teatavaks saanud Ameerika kahe uue sünteetilise kiu „nylon'i“ ja „vinyon'i“ massilise tootmise kavast.

Du Pont rühm on asunud „nylon'i“-vabriku ehitamisele Seaford'i juures Delaware osariigis. „Nylon“ oma omaduste tõttu olevat võimeline tõrjuma välja loomuliku siidi viimaseilt tema kätte jäänud tarvitusaladelt.

„Nylon'i“-kiududest valmistatud trikooid osutuvat elastsemaks loomulikust siidist valmistatud omist; ka tarvitavat nad tunduvat vähem triikimist. „Nylon“ valmistatakse poliamiitidest Carothers'i patentide järgi. Poliamiite toodetakse reaktsiooni teel primaarse või sekundaarse diamine ja dikarbo-räni-happe (acidus dicarbosilicus) vahel.

Teiseks uueks sünteetiliseks tekstiilaineks osutub „vinyon“, mida hakkavad valmistama ühendriiges „Carbide and Carbons Chemicals Corporation“ ja „Celanese Corporation of America.“

„Vinyon“ olevat eriti kohane naistesukka-

de ja trikoode valmistamiseks. Tema peamadusiks olevat suur elastsus, vastupidavus veele, happetele ja alkaalidele, mistõttu ta osutuvat paremaks kui loomulik ja kunstsiid.

Vaatamata kõrgele hinnale on loomulik siid peamiselt suurema elastsuse tõttu suutnud senini säilitada oma positsioone naistesukkade valmistamise alal kunstsiidi (rayon'i) püüete vastu; ka selle ala vallutamiseks „Vinyon“ näib aga olevat võimeline tõrjuma loomuliku siidi välja.

„Vinyon'i“ valmistamismeetodi kohta puuduvad küllaldased andmed, kuid arvatakse, et seda valmistatakse „vinyli“-tüüpi sünteetilisest vaigust „vinylate“, mida saadakse mineraalõlide rafineerimise kõrval saadusist (ja millest juba mõni aeg tagasi on hakatud valmistama erilist mittepurunevat klaasi).

Arvatakse, et kui mineraalõlide kõrvalsaadusist saadav „vinyon“ rahuldab temale pandud lootusi, võivat „vinyon'i“-tööstus kujuneda tähtsaks võistlejaks ka kunstsiidi — (rayon) tööstusele ja seega mõjustada ka sulfaat-tselluloositööstust.

PALESTIINA. Palestiina väliskaubandus. — *Foreign Trade of Palestine.*

Palestiina väliskaubandus 1931 kuni 1937 a. miljon. palestiina naeltes:

	1937	1936	1935	1933	1931
Import	15,90	13,98	17,85	11,12	5,94
Eksport	5,82	3,03	4,22	2,59	1,57
Reeksport	0,64	0,64	0,90	0,82	0,25
Üldläbikäik	22,36	18,25	22,87	14,03	7,76

1935. a. tähistab eelmiste aastate majanduskriisiraskuste täielikku ületamist Palestiina väliskaubanduses: import ja eksport kolmekordistusid võrreldes 1931. a. Osast im-

porditud kaupadest moodustati tagavaru, nende tarvitamine kestis 1936. a. Seetõttu kahtlane nimetatud aastal import, kuna samaaegne ekspordi vähenemine osutus paratamatuks apelsinide ja sidrunite halva saagi tõttu. 1937. a. saavutati väliskaubanduse üldises läbikäigus taas 1935. a. tase. See oli tingitud osalt hindade üldisest tõusust, kuid impordis peamiselt siiski tagavarade ära tarvitamisest e.a., ja ekspordis põllundustoodete, toormaterjalide ja tööstustoodete osatähtsuse tõusust.